

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectele de Hotărâri ale Consiliului de Administrație al ANRCETI

cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive Societăților pe Acțiuni

“Orange Moldova”, „Moldcell” și „Moldtelecom”

în legătură cu puterea semnificativă a acestor companii pe piața terminării apelurilor în rețelele de telefonie mobilă proprii,

precum și „Moldtelecom”

în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața serviciilor de telefonie fixă locală, interurbană, internațională prestate pe teritoriul Republicii Moldova

În conformitate cu art. 43 al Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (Agenția) impune obligații speciale preventive în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piață.

În conformitate cu art. 78 alin (5) al Legii comunicațiilor electronice, „*pînă la efectuarea analizei piețelor relevante, în scopurile prevăzute de prezenta lege, Agenția va considera drept furnizori de rețele și/sau servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă pe piața relevantă pe agenții economici desemnați de autoritatea pentru protecția concurenței ca avînd situație dominantă pe piața respectivă din domeniul telecomunicațiilor și informaticii, în scopul impunerii obligațiilor prevăzute de prezenta lege*”.

În anul 2007 Agenția Națională pentru Protecția Concurenței a decis asupra situației dominante a Societăților pe Acțiuni „Orange Moldova”, „Moldcell” și „Moldtelecom” pe piața terminării apelurilor în rețelele proprii de telefonie mobilă (Hotărârile nr.DCC-15 din 29.08.2007, nr.DCC-60 din 27.12. 2007) și asupra situației dominante a S.A.”Moldtelecom” pe piața serviciilor de telefonie fixă locală, interurbană, internațională prestate pe teritoriul Republicii Moldova (Hotărârea nr.DCF-7. din 26.07.2007). În iulie 2009, ANPC a emis Hotărârea nr.DCC-40 din 16.07.2009, prin care a fost interpretat sensul hotărârilor menționate.

Agenția, în scopul transpunerii prevederilor menționate ale Legii comunicațiilor electronice, a elaborat proiectele de Hotărâri ale Consiliului de Administrație al ANRCETI cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive Societăților pe Acțiuni “Orange Moldova”, „Moldcell” și „Moldtelecom” în legătură cu puterea lor semnificativă pe piețele de terminare a apelurilor în rețele proprii mobile, precum și cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive Societății pe Acțiuni „Moldtelecom” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața serviciilor de telefonie fixă locală, interurbană, internațională prestate pe teritoriul Republicii Moldova.

Proiectele hotărârilor au fost elaborate, în temeiul art. 9 alin. (1) lit. n), art.44-45 și art. 47-58, în corelare cu art.78 alin. (5) ale Legii comunicațiilor electronice.

Proiectele prevăd impunerea următoarelor obligații preventive:

Obligații:	Furnizor	S.A.”Moldtelecom”, fix	S.A.”Moldtelecom”, mobil	S.A.”Orange Moldova”, mobil	S.A.”Moldcell”, mobil
Obligația de asigurare a accesului la elemente specifice ale rețelei și la infrastructura asociată, în vederea interconectării		√	√	√	√
inclusiv a terminării apelurilor		√	√	√	√
inclusiv a inițierii apelurilor		√	√	-	-
Obligația de asigurare a transparenței în furnizarea serviciilor de interconectare		√	√	√	√
inclusiv – publicarea ORI		√	√	√	√
Obligația de neadmitere a discriminării		√	√	√	√
Obligația de recuperare a investițiilor, control al prețurilor, inclusiv obligația de fundamentare a prețurilor în funcție de costuri		√	√	√	√
Obligația de evidență contabilă separată		√	√	-	-

Descrierea obligațiilor impuse

- √ Obligația de furnizare a serviciului de terminare a apelurilor în propria rețea mobilă, impusă companiilor Orange Moldova, Moldcell și Moldtelecom, precum și obligația de furnizare a serviciului de terminare a apelurilor în propria rețea fixă, impusă Moldtelecom, prevede transportarea apelurilor de la punctele de interconectare către echipamentele terminale din rețea sau numerele din rețeaua mobilă, indiferent de originea apelurilor sau activitățile furnizorilor.

Obligația de furnizare a serviciului de originare de apeluri în propria rețea fixă, pusă în sarcina Moldtelecom, presupune că Moldtelecom va oferi serviciul de originare către numere de selectare a transportatorului apel-cu-apel (prin coduri 16xx și 10xx) și către numere Freephone. Obligația de preselecție a transportatorului nu este impusă.

Moldtelecom va avea obligația de furnizare a serviciilor de colocare fizică la fiecare comutator la care se oferă interconectarea, sau colocare virtuală dacă nu dispune de posibilități pentru colocare fizică. Furnizorii ce au colocat echipamentele în același spațiu, vor putea să interconecteze direct rețelele (echipamentele) lor.

Fiecare din acești furnizori va avea obligația să ofere alte servicii utile pentru obținerea serviciului de interconectare propriu-zis.

- √ Obligația de asigurare a transparenței impusă fiecărui dintre acești furnizori, presupune că fiecare va publica Ofertă de Referință pentru Interconectare, în care se vor specifica condițiile de furnizare a interconectării și prețurile, și model-tip de acord de interconectare, care va corespunde ORI. De asemenea aceasta presupune că fiecare din acești furnizori are obligația să prezinte Agenției acordurile de interconectare și modificările la acestea.
- √ Obligația de neadmitere a discriminării presupune că serviciile trebuie furnizate astfel, de parcă unitatea ce produce serviciul din interiorul furnizorului ar fi întreprindere aparte. Astfel, serviciile trebuie să fie vândute furnizorilor concurenți în aceeași termenii ca și cele vândute oricărui alt furnizor, inclusiv dacă acesta este afiliat sau chiar dacă aceasta este propria activitate cu amănuntul.

Obligația de nediscriminare prevede și faptul că furnizorii nu vor discrimina traficul de terminare în funcție de originea lui, fie aceasta locală, națională sau internațională.

Având în vedere că actualmente rezultatele financiare ale furnizorilor depind în mare măsură de utilizarea discriminării traficului în funcție de origine, această obligație de nediscriminare este propusă de a fi implementată treptat, pentru ca să fie omisă definitiv până la sfârșitul anului 2013.

- √ Obligația de implementare a evidenței contabile separate va fi impusă doar Moldtelecom, datorită faptului că are putere semnificativă pe câteva piețe, inclusiv pe piața cu amănuntul de servicii de telefonie fixă, ceea ce impune necesitatea asigurării unei transparențe deosebite în transferurile interne ale companiei. Agenția a considerat că impunerea de obligații privind evidența separată în sarcina altor furnizori ar fi neproportională cu problema vizată. Problema dată poate fi rezolvată prin obligația de orientare la costuri a prețurilor.
- √ Prin obligația de recuperare a investițiilor, control al prețurilor, inclusiv obligația de fundamentare a prețurilor în funcție de costuri, Agenția impune ca prețurile pentru terminare să fie orientate la costuri bazate pe abordarea LRIC, în conformitate cu Recomandarea Comisiei Europene din 7 mai 2009, ca fiind o implementare a celor mai bune practici europene.

Având în vedere prevederile art. 48, alin. (2) și (3) și faptul că asemenea modele de calculare a costurilor în bază de LRIC nu sunt încă disponibile, Agenția a efectuat o analiză comparativă pentru a determina care este nivelul prețurilor orientate la costul LRIC.

Agenția a constatat, că prețurile pentru terminare practicate actualmente de furnizori sunt semnificativ peste nivelul orientativ LRIC (cu excepția terminării locale în rețea fixă a apelurilor originare în rețele fixe)¹.

Menționăm că costul terminării apelurilor în rețea (fixă sau mobilă) nu diferă în funcție de originea apelurilor. Însă, având în vedere în primul rând că orientarea imediată la costuri LRIC este dificilă, datorită impactului acesteia asupra politicii de prețuri cu amănuntul, este rezonabil ca prețurile pentru terminare să fie orientate la LRIC treptat. În conformitate cu Recomandarea menționată a Comisiei Europene, această trecere trebuie să fie efectuată până în 2013.

La solicitarea Agenției, consultanții din cadrul proiectului de asistență BERD au efectuat o analiză comparativă (Benchmarking) a prețurilor pentru terminare în fix și mobil. Odată ce prețurile în statele UE pentru terminare în fix, dar mai ales în mobil, nu sunt orientate la costurile LRIC, printre cele mai mari priorități ale acestui studiu a fost identificarea prețurilor-țintă bazate pe LRIC, care au fost calculate în statele UE.

Recomandările consultanților referitoare la stabilirea pantei de glisare a prețurilor pentru terminare în rețele fixe și mobile au fost următoarele:

	2010	2011	2012	2013	2014
Terminare locală în rețele fixe, cenți SUA/min	0,57	0,54	0,51	0,47	0,44
Terminare națională în rețele fixe, cenți SUA/min	2,71	2,31	1,92	1,52	1,13
Terminare în rețele mobile, cenți SUA/min	5.8	4.7	3.5	2.4	1.2

Agenția găsește potrivite recomandările date și le acceptă, cu excepția că durata fiecărei etape va constitui 6 luni, iar reducerea medie la fiecare etapă va constitui circa 13%. Agenția estimează următoarele termene pentru perioada de tranziție:

	Etapa I	Etapa II	Etapa III	Etapa IV	Etapa V	Etapa VI	Etapa VII
Data implementării	01.01.2011	01.07.2011	01.01.2012	01.07.2012	01.01.2013	01.07.2013	01.01.2014
Orange Moldova, terminare mobil, lei/min	0,7687	0,6688	0,5818	0,5062	0,4404	0,3831	0,3333
Moldcell, terminare mobil, lei/min	0,7776	0,6765	0,5818	0,5062	0,4404	0,3831	0,3333
Moldtelecom, terminare mobil, lei/min	0,8045	0,6998	0,5818	0,5062	0,4404	0,3831	0,3333
Moldtelecom, ² terminare fix, lei/min	0,3544	0,3083	0,2682	0,2334	0,2030	0,1766	0,1424
Moldtelecom, ³ fix local, lei/min	0,0622	0,0622	0,0622	0,0622	0,0622	0,0622	0,0622
Moldtelecom, fix național, lei/min	0,1424	0,1424	0,1424	0,1424	0,1424	0,1424	0,1424

¹ Astfel, de ex. prețul de orientare pentru terminare în mobil este de circa 0,015 USD, în comparație cu cel actual de 0,07 USD. La fel și terminarea națională (dublu tandem) are costul orientativ de 0,011-0,012 USD, iar prețul actual este de 0,0319 USD pentru apeluri originare în mobil și ~0,024 USD pentru apeluri originare în rețele fixe.

² Pentru apeluri inițiate în rețele mobile

³ Pentru apeluri inițiate în rețele fixe

Astfel, Agenția planifică că perioada de tranziție către prețuri orientate spre costuri poate să fie constituită din 7 etape și să fie finalizată către 1 ianuarie 2014 (prin urmare, din 01.01.2014 toate prețurile pentru terminare vor fi orientate la costurile LRIC și nu vor face distincție în funcție de originea apelului). Agenția va stabili prețurile maximale pentru serviciile de interconectare vizate pentru primele 4 etape. Pentru etapele ulterioare prețurile sunt indicate orientativ, care vor fi precizate prin decizii separate ținând cont de rezultatele modelelor de calculație a costurilor.

Având în vedere că la momentul actual este utilizată metoda Benchmarking pentru aprecierea costurilor, care în viitor va fi înlocuită cu modelele de calculare a costurilor, Agenția va preciza prin decizii suplimentare pantele de coborâre a prețurilor, dacă rezultatele modelelor de calculare a costurilor vor sugera asemenea modificări..

În același timp Agenția găsește potrivit să fie temporar păstrată diferențierea terminării în fix a apelurilor originare în rețele fixe și mobile. Acest raționament se explică prin faptul că costurile pentru terminare în rețele fixe reprezintă o cotă foarte mare în prețurile cu amănuntul ale furnizorilor alternativi, datorită externalităților mari de rețea și a tarifelor cu amănuntul mici în comparație cu cele de interconectare. Având aceasta în vedere, ratele impuse pentru terminare în fix a apelurilor din rețele fixe se vor orienta din start la nivelul-țintă al prețurilor identificate prin benchmarking. Agenția ține cont de faptul că această impunere nu este limitată de legătura între performanțele S.A.”Moldtelecom” și veniturile din aceste servicii de terminare, prin urmare stabilirea fără perioadă de tranziție a prețurilor pentru aceste apeluri nu va avea impact financiar semnificativ asupra Companiei.

De asemenea, Agenția constată că furnizorii de telefonie fixă nu aplică prețuri diferențiate în relațiile de interconectare cu furnizorii mobili pentru terminare la diferite nivele ale rețelei (local, național). Efectul acestor venituri asupra performanței furnizorilor de telefonie fixă este substanțial mai mare. În același timp disbalanța între costurile economice reale (orientate la LRIC) și prețurile efective pentru terminare în rețele fixe este mai mică ca cea în rețele mobile. Din acest considerent, Agenția, temporar, nu va obliga furnizorii de telefonie fixă să aplice rate diferențiate pentru terminarea apelurilor din rețele mobile în funcție de nivelul de interconectare.

Având de asemenea în vedere considerentele expuse de Agenție anterior privind necesitatea stabilirii prețurilor de interconectare în lei, Agenția va impune în cadrul obligației de control al prețurilor prețurile maxime reflectate în lei.

Din considerentul că prețurile pentru terminare de apeluri trebuie să fie nediscriminatorii și ținând cont de faptul că actualmente furnizorii practică discriminarea prin preț a apelurilor în funcție de originea lor națională sau internațională, precum și că veniturile din terminarea apelurilor internaționale reprezintă o cotă importantă a venitului furnizorilor, Agenția va impune din 01.01.2014 tratarea echivalentă a apelurilor terminate în rețea, indiferent de originea lor.

Agenția va admite temporar posibilitatea asimetriei prețurilor pentru terminare în mobil, aliniind practica națională cu Recomandarea Comisiei Europene din 7 mai 2009 cu privire la reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor telefonice în rețele fixe și în rețele mobile în UE.

Agenția consideră că Moldtelecom este un intrat recent pe piață și are dezavantajul legat de costuri mai înalte cauzate de operarea pe frecvențe mai înalte. Astfel, intrarea Moldtelecom pe piață s-a produs în 2007 cu rețeaua CDMA 2000 1x în banda de frecvențe 450 MHz, însă în anul 2010 a lansat rețeaua UMTS/HSPA în bandă de frecvențe 2100 MHz, inclusiv oferind servicii vocale. Moldtelecom utilizează aceleași resurse de numere pentru clienții conectați prin CDMA și UMTS, cu toate că aceste rețele sunt independente. Prin urmare Moldtelecom are dezavantajul de cost, legat de faptul că pentru acoperirea teritoriului cu rețea UMTS/HSPA în bandă de frecvențe 2100 MHz acesta are nevoie să efectueze investiții mai mari decât furnizorii istorici de telefonie

mobilă, care beneficiază de frecvențe 2G în bande 900 și 1800 MHz, precum și de integrarea rețelelor 2G și 3G.

În același timp Orange Moldova se bucură de economii de scară și de densitate în raport cu ambii săi concurenți pe piața de telefonie mobilă, ceea ce-i oferă avantaje competitive față de concurenți. Datorită faptului că prețurile actuale pentru terminare în mobil nu sunt orientate la costuri, furnizorii acoperă costurile activității lor cu amănuntul din contul serviciilor de terminare. Acesta este, prin sine, un fenomen nociv concurenței, iar faptul că la prețuri simetrice un furnizor semnificativ mai mare își subvenționează mai puternic activitatea cu amănuntul din contul serviciilor de terminare (ca urmare a economiilor de scară și de densitate), îl plasează în condiții mai avantajoase pe piața cu amănuntul. Reieșind din aceste considerente, Agenția va admite o asimetrie ușoară și pe termen scurt între prețurile pentru terminare în rețelele Orange Moldova și Moldcell, pentru a nivela efectele economiilor de scară asupra performanței pieței cu amănuntul.